

Sygn. akt VU 543/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marcin Wojciechowski

Protokolant Cezary Jarocki

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 kwietnia 2015r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. C. prawo do emerytury od dnia (...) 2015 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz wnioskodawcy J. C. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 543/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 kwietnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy J. C. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Odwołaniem z dnia 13 maja 2015 roku wnioskodawca J. C. wniósł o zmianę powyższej decyzji i przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury, poprzez zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w P. od dnia 18 sierpnia 1975 roku do dnia 23 października 1977 roku oraz od dnia 19 października 1979 roku do dnia 4 listopada 1979 roku w charakterze operatora spycharki, jak i również okresu odbywania służby wojskowej w okresie od dnia 24 października 1977 roku do dnia 18 października 1979 roku.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc brak podstaw do zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach wyżej wymienionego okresu, z uwagi na fakt, iż wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Ponadto pełnomocnik organu rentowego wskazał, iż ze świadectwa pracy z dnia 8 marca 1980 roku wynika, że wnioskodawca pracował jako operator, natomiast na karcie pracy z dnia 1976 roku widnieje zapis – pomocnik operatora.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. C., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 1 kwietnia 2015 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt o emeryturę)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 25 lat, 9 miesięcy i jeden dzień, w tym 12 lat, 7 miesięcy i 8 dni w szczególnych warunkach.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 9 kwietnia 2015 roku k.12 akt o emeryturę, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach: z dnia 21 listopada 2000 roku k. 8 akt kapitałowych, z dnia 31 grudnia 1997 roku k. 17 akt kapitałowych, z dnia 25 kwietnia 2000 roku k. 19 akt kapitałowych)

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i nie pozostaje w stosunku pracy.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt o emeryturę)

J. C. w okresach spornych, tj. od dnia 18 sierpnia 1975 roku do dnia 23 października 1977 roku oraz od dnia 19 października 1979 roku do dnia 4 listopada 1979 roku, był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku pomocnika operatora spycharki. W okresie tym wnioskodawca wykonywał jednak obowiązki przypisane operatorowi, ponadto zajmował się również konserwacją maszyn. Wnioskodawca w okresie spornym pracował przy budowie nasypu kolejowego na trasie P. - B.. Jedynie przez pierwszy tydzień/ dwa tygodnie pracy wnioskodawca przyuczał się do zawodu, po tym okresie wykonywał prace operatora na ciężkiej spycharce gąsienicowej. Jego zakres obowiązków był taki sam przez cały okres zatrudnienia. Była to praca 12-godzinna, dwuzmianowa.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 8 marca 1980 roku k. 12 akt o emeryturę, umowa o pracę z dnia 14 sierpnia 1975 roku k. 13 akt o emeryturę, zeznania świadka R. A. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2016 roku nagranie od minuty 4:20 do minuty 9:03 k. 18; zeznania świadka G. L. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2016 roku nagranie od minuty 9:03 do minuty 12:50 k. 18 oraz zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2016 roku nagranie od minuty 13:03 do minuty 17:55 k. 19)

W okresie od dnia 24 października 1977 roku do dnia 18 października 1979 roku wnioskodawca odbywał służbę wojskową.

(dowód: książeczka wojskowa k. 6 akt kapitałowych)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany piętnastoletni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie o sygn. akt II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie przedłożenia przez skarżącego świadectwa pracy w warunkach szczególnych oraz załączenia karty pracy z 1976 roku, z której wynika, iż zajmował on jedynie stanowisko pomocnika operatora, nie przesądza jeszcze, aby J. C. nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w charakterze operatora maszyn ciężkich.

To na wnioskodawcy spoczywał ciężar wykazania, że wykonywał prace w szczególnych warunkach w zakwestionowanych przez organ rentowy okresach zatrudnienia i w ocenie Sądu temu obowiązkowi sprostał.

J. C. w okresach spornych, tj. od dnia 18 sierpnia 1975 roku do dnia 23 października 1977 roku oraz od dnia 19 października 1979 roku do dnia 4 listopada 1979 roku, zgodnie z umową o pracę z dnia 14 sierpnia 1975 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku pomocnika operatora spycharki. W praktyce, zakres jego obowiązków nie różnił się jednak od zadań zwykłego operatora pracującego na oddziale. Jedynie przez pierwszy tydzień/ dwa tygodnie pracy wnioskodawca przyuczał się do zawodu, w pozostałym okresie zatrudnienia wykonywał on obowiązki przypisane operatorom maszyn ciężkich.

Nadto przeprowadzone postępowanie dowodowe w postaci zeznań świadków R. A. i G. L. - osób, które razem z wnioskodawcą pracowały oraz przesłuchania ubezpieczonego - nie kwestionowanych przez organ rentowy - jak i ze zgromadzonych w aktach sprawy dokumentów wynika, że wnioskodawca od początku zatrudnienia pracował na stanowisku operatora maszyn ciężkich, nie zaś jako pomocnika operatora, jak to wynika z umowy o pracę z dnia 14 sierpnia 1975 r. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego podkreślić należy, że dla oceny, czy pracownik pracował w warunkach szczególnych, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy – rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych (wyrok SN z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, OSNP 2010/23-24/281). W związku z powyższym sama nazwa stanowiska wskazana w umowie o pracę nie może być wyznacznikiem zakwalifikowania pracy w warunkach szczególnych, bowiem istotny jest rodzaj faktycznie wykonywanej pracy.

Na uwzględnienie zasługuje również wniosek skarżącego w przedmiocie zaliczenia okresu odbywania służby wojskowej w okresie do dnia 24 października 1977 roku do dnia 18 października 1979 roku. Takie stanowisko zgodne jest bowiem z przyjętą linią orzecniczą Sądu Najwyższego, który w tej materii wprost wskazuje, iż okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik po jej odbyciu w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2006 r., III UK 5/06). W niniejszej sprawie powyższa przesłanka została spełniona, bowiem wnioskodawca dzień po zakończeniu służby wojskowej stanął się u dotychczasowego pracodawcy i kontynuował pracę w warunkach szczególnych.

Z tych względów Sąd uznał, że praca wnioskodawcy w okresie od dnia 18 sierpnia 1975 roku do dnia 23 października 1977 roku oraz od dnia 19 października 1979 roku do dnia 4 listopada 1979 roku w charakterze operatora spycharki była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach zgodnie w wykazem A. Praca maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych jest bowiem wymieniona w wykazie A, Dziale V, poz. 3, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i podlega uwzględnieniu jako praca w warunkach szczególnych na cele emerytalno - rentowe. Również okres odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej, tj. do dnia 24 października 1977 roku do dnia 18 października 1979 roku, winien w ocenie Sądu ulec przedmiotowemu zaliczeniu.

Zdaniem Sądu Okręgowego wnioskodawca udowodnił, iż w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach w charakterze operatora maszyn, tym samym spełniając warunki do przyznania prawa do emerytury. Po zaliczeniu spornego okresu pracy, do okresu już uznanego przez organ rentowy w wymiarze 12 lat, 7 miesiące i 8 dni, wnioskodawca wykazał bowiem, że pracował w szczególnych warunkach przez okres przekraczający 15 lat.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy J. C. prawo do emerytury z dniem (...) 2015 roku, tj. od dnia skończenia przez wnioskodawcę 60 roku życia.